

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Пашкевич М.С.

«31» 08. 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Демократія і міжнародні відносини»

Галузь знань	29 Міжнародні відносини, 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки, 24 Сфера обслуговування»
Спеціальність	051, 071, 072, 075, 242, 291
Освітній рівень.....	магістр
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Статус	вибіркова фахова
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Термін викладання	2-й семестр
Мова викладання	українська
Викладач: Двуреченська Олександра Сергіївна	
Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.	(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.	(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Демократія і міжнародні відносини» для магістрів спеціальності 29 Міжнародні відносини, 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки, 24 Сфера обслуговування» / О.С. Двуреченська; НТУ «Дніпровська політехніка»., каф. міжнародних відносин і аудиту. – Д.: НТУ «ДП», 2023. – 9 с.

Розробник – Двуреченська О.С.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (протокол № 1 від 31.08.2023 р).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	4
4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	6
5.1 Шкали.....	6
5.2 Засоби та процедури.....	6
5.3 Критерії.....	8
6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	8
7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	8

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – є формування у студентів розуміння сутності взаємодії влади та громадян в умовах розвитку демократичного суспільства, прав людини та їх захисту на міжнародному рівні, функцій громадянського суспільства та громадської участі.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	зміст
РН1	Розуміти взаємозв'язок влади та громадянина в умовах демократії, права людини, механізми захисту прав людини і роль, яку відіграє громадянське суспільство у моніторингу діяльності уряду та співпраці з ним на міжнародному рівні.
РН2	Місце та функції громадянського суспільства та окремого громадянина у демократії.
РН3	Ідентифікувати та досліджувати існуючі у суспільстві проблеми, а також розробляти рекомендації щодо їх вирішення.
РН4	Застосовувати інструменти громадської участі для вирішення суспільних проблем.
РН5	Чітко та зрозуміло пояснювати складні суспільні проблеми, спонукати інших до спільних дій для їх вирішення.
РН6	Усвідомлювати екологічну та соціальну відповідальність особистості, бізнесу, громади як невід'ємної умови функціонування сталого демократичного суспільства.

3. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторн і заняття	самостійн а робота	аудиторн і заняття	самостійн а робота	аудиторн і заняття	самостійн а робота
лекційні	58	18	40	-	-	4	56
практичні	58	18	40	-	-	4	56
контрольні заходи	4	4	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	40	80	-	-	8	112

4. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	18
РН1	1. Теоретичні засади основи демократичного врядування	2
	1.1 Філософські засади демократичного врядування	
	1.2 Формування суспільства і держави	
РН1	2. Міжнародні механізми захисту прав людини	2
	2.1 Розвиток уявлень про права людини	
	2.2 Міжнародне законодавство про права людини	
	2.3 Українська законодавство про права людини	
РН2	3. Конституціоналізм, ліберальна демократія в контексті міжнародних відносин	2
	3.1 Конституція та держава	
	3.2 Принципи ліберальної демократії	
	3.3 Україна і конституціоналізм	
РН3	4. Роль демократичного суспільства в демократичних реформах у провідних країнах	2
	4.1 Громадянське суспільство в Європі	
	4.2 Громадянське суспільства в Україні	
	4.3 Громадські рухи в комуністичних країнах Східної Європи	
	4.4 Громадянське суспільство в Європі	
РН6	5. Виклики для громадянського суспільства на міжнародному на національному рівнях	2
	5.1 Виклики, зумовлені діяльністю громадянського суспільства	
	5.2 Виклики, що постають перед органами влади	
	5.3 Виклики, зумовлені діяльністю органів влади	
РН3	6. Громадськість та демократія	2
	6.1 Обов'язки громадян у демократичному суспільстві	
	6.2 Переваги залучення до громадянської участі	
РН4	7. Виховання громадянина в демократичному суспільстві	2
	7.1 Інформовані громадяни	
	7.2 Чинники, що впливають на участь громадян в демократичних процесах	
	7.3 Громадянська культура	
РН1	8. Виклики демократії та громадянському суспільству в умовах сучасних міжнародних відносин	2
	8.1 Виклики, зумовлені діяльністю громадянського суспільства	
	8.2 Виклики, що постають перед органами влади	
	8.3 Виклики, зумовлені діяльністю органів влади	
РН2	9. Громадська участь й демократія	2
	9.1 Обов'язки громадян у демократичному суспільстві	
	9.2 Переваги залучення до громадянської участі	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	18
РН1	1. Теоретичні засади основи демократичного врядування	2
РН1	2. Міжнародні механізми захисту прав людини	2
РН2	3. Конституціоналізм, ліберальна демократія в контексті міжнародних відносин	2

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
РН3	4. Роль демократичного суспільства в демократичних реформах у провідних країнах	2
РН 6	5. Виклики для громадянського суспільства на міжнародному на національному рівнях	2
РН 3	6. Громадськість та демократія	2
РН 4	7. Виховання громадянина в демократичному суспільстві	2
РН 1	8. Виклики демократії та громадянському суспільству в умовах сучасних міжнародних відносин	2
РН 2	9. Громадська участь й демократія	2
РН 4	10. Методи громадської участі: міжнародний досвід	2
РАЗОМ		36

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

5.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

5.2. Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання. Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою. Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання. Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання. Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

5.3. Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Microsoft Teams.

Дистанційна платформа MOODLE.

Система онлайн-тестів Kahoot

Система онлайн-тестів Classtime

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. Київ, 2019.
2. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. К., 2017
3. André Bächtiger, John S. Dryzek, Jane Mansbridge, Mark E. Warren. The Oxford Handbook of Deliberative Democracy, Oxford University Press, 2018. 976 с.
4. Leonard Weinberg, Elizabeth Francis, Eliot Assoudeh. Routledge Handbook of Democracy and Security, Taylor and Francis, 2020. 340 с.
5. Mettler Suzanne. Four Threats: The Recurring Crises of American Democracy. New York : St. Martin's Press, 2020.

Допоміжні

1. Андрійчук Т. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства: проблеми організаційно-функціонального забезпечення // *Political Studies*. 2021. №2. С. 80-96.
2. Кононенко В. В., Лапшин С. А. Громадянське суспільство та держава: співвідношення в публічному управлінні // *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 8. С. 21 – 30.
3. Шайгородський Ю. Розвиток громадянського суспільства та проблема „дефіциту демократії”. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. С. 332—367.
4. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 464 с.
5. Bin Xu. *The Culture of Democracy: A Sociological Approach to Civil Society (Cultural Sociology)*. USA: Polity, 2022
6. Cianetti Licia, Dawson James, Hanley Seán. Rethinking „democratic backsliding” in Central and Eastern Europe – looking beyond Hungary and Poland. *East European Politics*. 2018. No. 34 (3). P. 243—256.
7. *Democracy Facing Global Challenges: V-Dem Annual Democracy Report 2019 (Report)*. V-Dem Institute at the University of Gothenburg. May 2019..
8. *Governance and Democracy in the Asia-Pacific. Political and Civil Society*. Edited By
9. James S. Lai *Asian American Connective Action in the Age of Social Media: Civic Engagement, Contested Issues, and Emerging Identities*. Temple University Press, 2022
10. Keilitz I. Illiberalism Enabled by the Coronavirus Pandemic: An Existential Threat to Judicial Independence. *International Journal for Court Administration*. 2020. No. 11 (2).
11. Kyle Jordan, Mounk Yascha. *The Populist Harm to Democracy: An Empirical Assessment*. Tony Blair Institute for Global Change. December 2018.
12. Kyle Jordan, Mounk Yascha. *What Populists Do to Democracies*. The Atlantic. 26 December 2018.
13. Mounk Y. *The Undemocratic Dilemma*. *Journal of Democracy*. 2018. No. 29. P. 98—112.
14. Mounk Yascha. *Democracy on the Defense* // *Foreign Affairs*. 2021.
15. Rosenberg S. *Democracy Devouring Itself: The Rise of the Incompetent Citizen and the Appeal of Right-Wing Populism*. eScholarship, University of California. 1 January 2019.
16. Stephen McCarthy, Mark R. Thompson. UK: Routledge, 2021/
17. Thomas P. Boje. *Civility and Participatory Democracy. The Importance of Civil Society and Active Citizenship*. Denmark, 2021
18. Waldner David, Lust Ellen. *Unwelcome Change: Coming to Terms with Democratic Backsliding*. *Annual Review of Political Science*. 11 May 2018. No. 21 (1). P. 93—113.